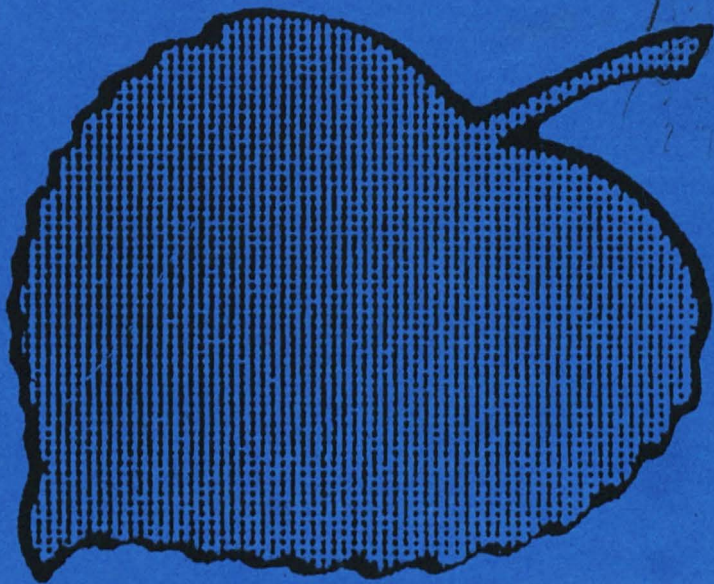

VERENIGING VRIENDEN VAN SLOVENIË

Združenje Prijateljev Slovenije

Lipa

Indien onbestelbaar
retour aan:
Teldersweg 185
3052 TG ROTTERDAM

(ISSN 0928-8376)

INHOUD

Van de voorzitter / Activiteiten 1998	1
Aardbeving in Slovenië	2
Aprilsko srečanje Združenja prijateljev Slovenije Algemene ledenvergadering van de Vereniging Vrienden van Slovenië	4
	6
Ontwikkelingen in Slovenië - april 1998	7
Sloveens-Nederlandse economische feiten	10
Het Eurovisie Songfestival	11
Informatie voor Slovenen in Nederland	12
Slovenske ljudske pesmi in šege Sloveense volksliederen en gebruiken	14
	16
De Slovenen hebben in de naam van hun hoofdstad het woord liefde verwoven	22
Otroški kotiček	26
Kinderhoekje	28
Kuhajmo z Bojanom	31
Koken met Bojan	32

Jaargang 7, nummer 3, juni 1998;
werd verzorgd door de redactie.

Uit deze uitgave mag niets worden overgenomen, tenzij met bronvermelding. Een exemplaar is te bestellen door f 5,- over te maken op giro 6318199 t.n.v. de Vereniging Vrienden van Slovenië te Delft.

Meningen die in Lipa worden geuit, worden niet noodzakelijk gedeeld door het bestuur.

De bijdragen voor de volgende Lipa graag vóór 15 augustus as. inleveren bij de redactie.

Vereniging Vrienden van Slovenië: Wat u moet weten!

De Vereniging Vrienden van Slovenië is opgericht op 7 juli 1991. De Vereniging Vrienden van Slovenië is een zelfstandige en onafhankelijke landelijke organisatie, welke zich ten doel stelt met name op cultureel, economisch en maatschappelijk gebied de samenwerking tussen Nederland en Slovenië resp. Nederlanders en Slovenen te bevorderen en zo mogelijk te initiëren en te onderhouden. De Vereniging beschouwt zichzelf als de geëigende plaats voor ontmoetingen tussen Nederlanders en Slovenen. De Vereniging wil voorts in het bijzonder een ontmoetingsplaats zijn voor de Slovenen in Nederland.
(uit artikel 2 van de Statuten)

VAN DE VOORZITTER

Geachte Leden,

Het gaat goed met de Vereniging Vrienden van Slovenië. Dit blijkt uit allerlei zaken. Financieel is de vereniging gezond, het aantal leden stijgt, de activiteiten worden steeds drukker bezocht, de bijdragen aan de Lipa nemen toe en steeds vaker zijn geluiden van tevredenheid te horen.

Ook de zonovergoten barbecue van zaterdag 20 juni was een groot succes. In de volgende Lipa zal een verslag staan van deze zeer geslaagde, druk bezochte en gezellige dag.

Het nieuwe bestuur hoopt dat deze lijn zich voortzet en zal zich zeker inzetten om dit te bereiken. De activiteiten zullen regelmatig worden gehouden en uiteraard zullen onze leden daarvoor worden uitgenodigd. Verder zal het bestuur proberen dit jaar de bereikbaarheid van de vereniging te vergroten door via het internet bereikbaar te worden. (Wilt u alvast een voorproefje, kijk dan eens op de Slovenië pagina van Freek Wolsink, <http://home.wxs.nl/~wolsi002/home.html>).

Ook zullen wij proberen nieuwe sponsors te werven om zo wat meer financiële armslag voor de vereniging te creëren. (Het eerste resultaat ziet u op de achterkant van deze Lipa).

Het nieuwe bestuur heeft de volgende samenstelling:

Stian J. Krook (voorzitter), Bojan Gorički (vice-voorzitter), Walter Brill (secretaris), Siem Edink (penningmeester), Irena Vreček (redactie en secretariaat), Silva Hagen-Škoda (hoofdredactie) en Vesna Marolt (lid).

Het bestuur heeft intern dus een aantal wijzigingen ondergaan en heeft Silva als versterking erbij gekregen.

Marjeta Tomšič is er helaas mee opgehouden, maar heeft haar strepen in onze vereniging meer dan verdient door de Lipa de afgelopen tijd te verzorgen en te verbeteren. Silva neemt haar taak nu over, daarin gesteund door Irena, en ik wens de nieuwe redactie veel succes.

De volgende activiteiten zijn gepland, noteer ze alvast in uw agenda:

zaterdag 12 September 1998	Sloveense borrel
zaterdag 28 November 1998	Open Nederlands Kampioenschap Tarrok, Sloveense keuken, en een optreden van de dansgroep "Slovenska Folklorna Skupina". (onder voorbehoud)

Met vriendelijke groet,

Stian J. Krook

Aardbeving in Slovenië

Op 12 april, werd een beving met een kracht van 5,6 op de schaal van Richter gemeten, die gevolgd werd door honderden naschokken. Het betreft de omgeving van Bovec, Kobarid en Tolmin.

Er viel een dode, door een hartaanval en een aantal mensen raakte gewond.

Bijna 1000 huizen raakten zwaar beschadigd, waarvan ruim 200 afgebroken moeten worden. Daarnaast raakten nog eens ruim 1000 gebouwen in mindere mate beschadigd. Zware schade is gemeld bij de kleuterschool, het politiebureau en het revalidatiecentrum van Bovec. Een stukje bos verdween in het meer van Bohinj en zelfs het kasteel van Bled heeft schade opgelopen.

Meer dan 700 mensen hebben hun huis moeten verlaten en wonen nu in tijdelijke onderkomens. De schade bedraagt ruim 60 miljoen gulden.

Het herstel van alle schade zal zeker 2 jaar gaan duren.

Hulpactie

Tijdens de jaarvergadering van de Vereniging Vrienden van Slovenië werd het initiatief genomen om een hulpactie te houden voor de slachtoffers van de aardbeving. Hiertoe is een comité opgericht dat een inzameling organiseert.

In eerste instantie zijn alle leden van de Vereniging Vrienden van Slovenië, en een aantal persoonlijke contacten van het bestuur van het comité benaderd. Dit heeft ruim f 2000,--, opgeleverd.

Daarna is contact opgenomen met het Ministerie van Ontwikkelingssamenwerking in Nederland om te zien of aan ondersteuning kan worden gedaan. Hiervoor zal een compleet project moeten worden ingediend.

Ook de Europese Unie en enkele goede doelen in Nederland worden benaderd.

Het bedrijfsleven in Nederland, dat zaken doet met Slovenië is gedeeltelijk benaderd. Een lijst met bedrijven is nog onderweg vanaf de Ambassade in Brussel.

Verder zijn contacten gelegd met het hulpcentrum in Bovec, de burgemeesters van de betrokken gemeenten, het Sloveense Rode Kruis, de Ambassade in Brussel, het Ministerie van Civiele Defensie in Ljubljana en het Nederlands Centrum voor Duurzame Ontwikkeling.

Afgezien van het bescheiden bedrag dat tot op heden is ontvangen gaat de actie voorlopig door, hopelijk met een goed resultaat.

Rest mij een ieder die de actie tot op heden heeft gesteund te danken voor hun bijdrage. Het geld zal goed worden gebruikt.

Mocht U vergeten hebben de acceptgiro in te sturen, het kan nog steeds:

Giro 30011, t.n.v.Hulpactie aardbeving Slovenië, te Leiden

Stian Krook

Potres v zgornjem Posočju

12. aprila 1998

ob 12.56

Aprilsko srečanje Združenja Prijateljev Slovenije

door Irena Vreček

Ali veste, da je april mesec volitev v Združenju prijateljev Slovenije?

Dobili smo novega predsednika. Siem Edink se je po dveh uspešnih letih poslovil in predal svoje žezlo Stianu Krooku, dolgoletnemu članu združenja. Tudi naša Lipa je dobila novo redakcijo. Marjeta Tomšič, ki je kvaliteto Lipe zelo izboljšala, je predala mesto urednikarja Silvi Hagen - Škoda. Ko že govorim o Lipi - novi člani redakcije so še vedno dobrodošli.

Poleg volitev smo za člane nameravali organizirati še prijeten večer z jedačo, pijačo in slovensko glasbo. Letos smo se nameravali še posebej potruditi in smo se povezali s Slovensko folklorno skupino iz Limburga. Vsi plesalci z vodjo Josom Aretsem naj bi prišli in zaplesali prave slovenske plesne, oblečeni v slovenske narodne noše. Pravim 'naj bi', saj je njihov nastop v zadnjem trenutku padel v vodo. Lahko bi rekla, da se je aprilsko srečanje začelo v znamenju Murphyjevega zakona...

Na srečo se v tem stilu ni nadaljevalo. Jos Aretz je sam poskrbel s svojo harmoniko za pravo slovensko glasbo, med večerjo nam je igral madžarski duo. Skratka, lahko govorimo o zelo uspešnem večeru. To velja tudi za področje kulinarike. Pečeni odojek, ki ga je pripeljal (in 'spekel') kuharski mojster Bojan, ni bil le paša za oči.

Upam, da bodo naša srečanja ostala tako uspešna. V bližnji prihodnosti vsekakor načrtujemo nastop Slovenske folklorne skupine iz Limburga.

Najprej delavno
Eerst vlijtig

Nato veselo
Daarna vrolijk

Foto's: Lucrée van den Heuvel

Na koncu pa: zelo okusno
En tenslotte: heel lekker

Algemene ledenvergadering van de Vereniging Vrienden van Slovenië in april

door Irena Vrežek

Weet u, dat onze vereniging altijd verkiezingen houdt in april?

Wij hebben een nieuwe voorzitter. Siem Edink heeft na twee jaar succesvol voorzitter te zijn geweest zijn voorzittersshamer aan Stian Krook (goede bekende in de Vereniging) gegeven. Ook onze Lipa, aanzienlijk verbeterd in de laatste jaren, kreeg een nieuwe redacteur. Silva Hagen-Škoda nam de redactie van Marjeta Tomšič over. Overigens: Als u interesse heeft om de redactie te komen versterken - er is nog plaats genoeg. Maar ook als u gewoon kopij heeft; stuur het naar de redactie!

De vergadering leek ons een mooie gelegenheid om ook een speciale avond te organiseren met eten, drinken en Sloveense muziek. Het optreden van de Sloveense dansgroep Nizozemska uit Limburg zou aan deze avond een bijzonder tintje geven. Alle dansers en danseressen, gekleed in Sloveense klederdracht, zouden samen met hun voorzitter Jos Aretz een paar typisch Sloveense dansjes uitvoeren. Hier zeg ik expres 'zouden' - in werkelijkheid ging er helaas iets mis met het boeken van de groep waardoor op het laatste moment het optreden uitbleef. Het leek alsof deze vergadering de bekende wet van Murphy zou volgen...

Gelukkig was daar verder geen sprake ervan. Jos Aretz speelde virtuoos accordeon op de echte, Sloveense manier, en een Hongaars duo zorgde voor de muzikale achtergrond tijdens het diner. De avond was zeer succesvol, ook op culinair gebied. Het speenvarken, gebracht (en 'gebraden') door kookmeester Bojan, was niet alleen leuk om naar te kijken...

Ik hoop, dat ook onze toekomstige vergaderingen zo leuk en succesvol zullen zijn. Wij zijn zeker van plan om een optreden van de Sloveense dansgroep zo spoedig mogelijk te organiseren, en dan mét succes.

Euro House Nederland

Viktor V. Solar

Buikenkamp 27

7214 BM Epe, Holland

Tel. 0575-494703

Fax 0575-491005

Aurotel. 0653118079

*import- en export
bemiddeling*

ONTWIKKELINGEN IN SLOVENIË - APRIL 1998

door onze correspondent in Slovenië: Alexander Vink

Nieuwe Verkeerswet

Sinds 1 mei zijn een aantal belangrijke verkeersregels en boetebepalingen gewijzigd.

Nieuwe Maximumsnelheden:

Binnen de bebouwde kom:	50km/u (was 60km/u)
Buiten de bebouwde kom:	90km/u (was 80km/u)
Snelwegen:	100km/u
Autosnelwegen:	130km/u (was 120km/u)

Dimlicht verplicht

Voortaan moet ook in Slovenië overdag met dimlicht aan worden gereden. Doe je dit niet dan loop je kans op een boete van 10.000 SIT.

Geen groot licht

Het is verboden om groot licht te gebruiken op verlichte wegen en in tunnels. De boete voor het verkeerd gebruik ervan is 15.000 SIT.

Verlies van rijbewijs

Naast de bekeuringen heeft Slovenië nu ook een puntenstelsel ingevoerd, welke elke twee jaar opnieuw begint. Voor chauffeurs die het rijbewijs korter dan 2 jaar hebben, wordt het rijbewijs na 7 punten in beslag genomen en moet men voor de politierechter verschijnen. Bij ervaren chauffeurs gebeurt dit bij 18 punten. Bovendien verliest men het rijbewijs wanneer het alcoholpromillage meer is dan 1,5 en wanneer men de alcoholtest weigert. In al deze gevallen zal het rijbewijs opnieuw moeten worden gehaald.

Motorrijders en bromfietzers

Motoren en bromfietsen mogen niet meer op het fietspad rijden. Op het rijden zonder helm staat een boete van 10.000 SIT. Personen tussen 16 en 18 jaar mogen op motoren tot 125 cc rijden, tussen 18 en 20 jaar tot 350 cc.

Boetes en punten

De hoogste boete die kan worden opgelegd bedraagt 200.000 SIT, wanneer deze direct wordt betaald, bedraagt hij 'slechts' 100.000 SIT.

OVERTREDING	BOETE	PUN- TEN
Snelheidsovertredingen binnen de bebouwde kom: tot 10km/u te snel 11 km/u t/m 20km/u te snel 21 km/u t/m 30km/u te snel meer dan 30km/u te snel, (kan door de rechter worden verhoogd)	5.000 SIT 15.000 SIT 30.000 SIT 45.000 SIT Meer	3-5
Snelheidsovertredingen buiten de bebouwde kom: tot 20km/u te snel 21km/u t/m 30km/u te snel 31km/u t/m 40km/u te snel meer dan 40km/u te snel, (kan door de rechter worden verhoogd)	5.000 SIT 15.000 SIT 30.000 SIT 45.000 SIT Meer	3-5
Snelheidsovertredingen Wanneer een bestuurder geen reke- ning houdt met de situatie van de weg (b.v. regen, mist) en derhalve te snel rijdt	20.000 SIT	
Stoplichten Rijden door oranje! Rijden door rood	40.000 SIT 40.000 SIT	
Inhalen te langzaam inhalen geen richting aangeven	20.000 SIT 20.000 SIT	
Alcohol promillage tot 0,5 promillage van 0,51 t/m 1,1 promillage van 1,11 t/m 1,5 promillage boven de 1,5	Minimaal: 20.000 SIT 35.000 SIT 90.000 SIT (of gevangenis) Afname rijbewijs, voor de rechter	1-2 2-5 5-7
Het weigeren van de blaastest (of vakkundig onderzoek)	minimaal 90.000 SIT + afname rij- bewijs	
Drugs Rijden onder invloed van drugs, (bewezen drugs of andere psy- choactieve bestanddelen in het organisme)	90.000 SIT (of gevangenis)	5-7

Veiligheidsgordel niet dragen gordel bestuurder niet dragen gordel passagier	10.000 SIT 10.000 SIT	
Verlichting niet ontstoken dimlicht (ook overdag!) verkeerd gebruik groot licht (verboden in tunnels, en op verlichte wegen!) Geen richting aangeven	10.000 SIT 15.000 SIT 20.000 SIT	
Telefoon rijden met telefoon in de hand	10.000 SIT	
Sirene en Zwaailichten Geen voorrang verlenen aan auto met sirene, zwaailicht Politie maakt gebruik van sire- ne of zwaailicht om bestuurder te stoppen	50.000 SIT 50.000 SIT	2-5 2-5

Oudste Olympiër nog steeds fit

Onlangs bracht de oudste olympiër van de wereld, Leon Štrukelj (99) een bezoek aan de VS. Hij sprak met diverse belangrijke personen en liet zien dat hij nog steeds fit is. Op de Militaire Academie "West Point" drukte hij zichzelf omhoog op een stoel.

SLOVEENS - NEDERLANDSE ECONOMISCHE FEITEN

door A.Vink

Wat Slovenië exporteert naar Nederland

Elektro-magnetische machines	5,3 %
Banden	5,1 %
Zellen	4,4 %
Kleren	4,2 %

Wat Slovenië importeert uit Nederland

Varkensvlees	7,0 %
Snijbloemen	4,8 %
Polyamides	4,1 %
Planten	2,8 %

Grootste Sloveense Exporteurs naar Nederland

MURA	Murska Sobota
SAVA	Kranj
ICERO	Kranj
INDUPLATI	Intergrating Marketing Radomlje
CINKARNA	Celje

Grootste Sloveense Importeurs vanuit Nederland

JULON	Ljubljana
MIP	Nova Gorica
MURA	Murska Sobota
KRAS	Commerce Sežana
PETROL	Trgovina Ljubljana

Sloveens - Nederlandse Handelsbalans:

jaar	Export Milj.USD	Import Milj.USD	Exp./Imp. Ratio in %	% Slov. Export	% Slov. Import
1993	90	122	74	1,5	2,0
1994	99	167	59	1,4	2,4
1995	117	207	57	1,4	2,2
1996	125	194	64	1,5	2,1

bron: Poslovni Almanah 1998 van uitgeverij Gospodarski vestnik

Het Eurovisie Songfestival

Het Songfestival werd dit jaar gehouden op 9 Mei in Birmingham. Voor Slovenië deed Vili Resnik mee, met het lied "Naj Bogovi Slišijo".

Vili Resnik werd in 1963 geboren in Ljubljana. Al jong begon hij gitaar te spelen, en later speelde en zong hij in rock-groepjes.

In 1990 werd Vili, door de leider van "Pop Design", uitgenodigd om met zijn band mee te doen aan een voorronde van het Eurovisie songfestival. Vili's samenwerking met Pop Design leverde de groep vijf gouden platen, twee zilveren CD's, twee bronzen CD's en drie zilveren cassettes op.

De componist van het Sloveense nummer, Matjaž Vlašič, speelde, sinds zijn vijfde, viool. Later zou hij viool studeren in Ljubljana. In die tijd begon hij tevens nummers te schrijven voor Sloveense popmuzikanten. Daarna sloot hij zich aan bij de groep "Pop Design". Veel van de nummers die hij schreef werden grote hits.

De tekstschrijfster, die tevens mede optrad, Urša Vlašič, studeerde in Ljubljana piano. Zij was al bezig in het Eurosongfestival circuit sinds 1988, waar zij tevens Matjaž leerde kennen met wie zij getrouwd is.

De dirigent voor Slovenië was, Mojmir Sepe. Het was zijn derde optreden bij het Eurovisie Songfestival. Hij is de "editor in chief" van het muziek departement van Radio Ljubljana.

Ondanks het zware kaliber waarmee Slovenië naar Birmingham kwam presteerde het slecht. Van de 25 deelnemers werd Slovenië 18e, met 17 punten. (2 van Griekenland, 3 van Kroatië en Turkije, 4 van Finland en 5 van Roemenië).

Nederland, dat het veel beter deed, werd met 150 punten 4e, maar kreeg geen punten van Slovenië. Waarmee Slovenië één van de vier landen werd waarvan Nederland geen punten kreeg. (Nederland gaf overigens ook geen punten aan Slovenië).

Wel gaf Slovenië punten aan: Ierland (1), Estland (2), Malta (3), Macedonië (4), Groot Brittannië (5), België (6), Israël (7), Duitsland (8), Noorwegen (10), en Kroatië (12).

Hopelijk presteert Slovenië de volgende keer beter en zullen Nederland en Slovenië elkaar tenminste een paar punten geven.

Stian Krook

Vili Resnik danst met
Kroatische zangeres Danijela

INFORMATIE VOOR SLOVENEN IN NEDERLAND

Voor wie (opnieuw) in Slovenië wil gaan wonen

Wanneer je een dubbele nationaliteit hebt en je woont langer dan 10 jaar in Slovenië, dan verlies je je Nederlandschap.¹ In het buitenland krijg je niet automatisch je AOW, wel krijg je een aanvraagformulier (als je je nieuwe adres tenminste hebt doorgegeven aan de Sociale Verzekeringsbank).²

Wanneer je je (opnieuw) wilt vestigen in Slovenië moet je rekening houden met een heleboel dingen, en niet in het minst met de financiële voorzieningen.

Hoe zit het met je ziekteverzekering, eventuele uitkeringen, kun je daarna alsnog terug naar Nederland etc.

Wat kun je meenemen en hoe zit het eigenlijk met de kinderen? Het besluit om wel of niet te gaan is uiteindelijk een individueel besluit, maar het NMI (Nederlands Migratie Instituut) kan helpen met het komen tot een goede afweging.³

In Nederland bestaan zogenaamde "exporteerbare uitkeringen". Hierbij kun je denken aan: WAO, VUT, AOW, ANW. Wanneer je besluit naar het buitenland te gaan moet je toestemming vragen aan de uitkerende instantie (behalve bij de AOW, waarvoor je alleen je nieuwe adres, rekening en vertrekdatum hoeft door te geven).

De VUT kent geen landelijke regeling, en in sommige sectoren is dit niet geregeld. Bovendien vervalt de volksverzekering wanneer je vertrekt met de VUT.

De AOW is een zgn. opbouwverzekering; deze krijg je wanneer je in Nederland woont (dus ook als je niet werkt). Voor elk jaar dat je in Nederland woont en tussen de 15 en 65 jaar oud bent, bouw je deze met 2% per jaar op. (50 x 2% = 100%). Pensioenen staan hier los van en hebben allemaal hun eigen regels.

Remigratiebeleid

Het remigratiebeleid is eigenlijk bedoeld voor "buitenlanders" die Nederland voorgoed willen verlaten. Deze kunnen een financiële tegemoetkoming (lees oprotpremie) krijgen. Wanneer je van een dergelijke regeling gebruik maakt verlies je (eventueel), wanneer je in het bezit bent van een dubbele nationaliteit, je Nederlandschap.

¹ Wet op het Nederlanderschap, geldt ook voor je kinderen!

² Vergeet tevens niet het GBA in te lichten.

³ Het Nederlands Migratie Instituut, geeft advies over waarbij je stil moet staan als je (r)emigreert. Het advies is gratis, en het NMI beschikt over adressen in heel Nederland. Het hoofdkantoor is gevestigd in Utrecht, tel: 030 - 2342936.
Remigratie-infolijn: 030 -2364245.

Voor Slovenen bestaat ten eerste de mogelijkheid gebruik te maken van de "basis remigratie regeling", hetgeen een tegemoetkoming is in reis- en verhuiskosten.

Ten tweede bestaat de "50+-regeling". Dit is een regeling voor mensen die een werkloosheidsuitkering of een bijstandsuitkering hebben. Deze kun je inwisselen tegen een lagere uitkering, (f760,-- voor alleenstaanden en f1080,-- p/m voor echt)paren), die je meekrijgt naar Slovenië. Wel zijn hier een aantal voorwaarden aan verbonden:

- 1) leeftijd boven de 50 (wordt wellicht 45+)
- 2) tenminste een half jaar een uitkering
- 3) ten minste 3 jaar in Nederland wonen,
- 4) in het bezit zijn van een buitenlandse nationaliteit
- 5) voor echt)paren geldt deze regeling alleen wanneer beide partners buitenlanders zijn (dit wordt straks wellicht veranderd in de aanvrager)

Stian Krook

VIKTORS
BALKAN
RESTAURANT

POSTOJNA

Grote Overstraat 30 - onder
7411 JC Deventer
Tel. 0570-619356
Fax 0575-491005

Geopend van woensdag t/m zaterdag van 17.00 tot 23.00,
op zon- en feestdagen van 16.00 tot 23.00.

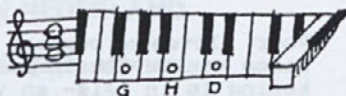
Keuken geopend tot 22.00.

Maandag en dinsdag op afspraak geopend voor groepen
vanaf ± 20 personen.

Viktor Šolar

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI IN ŠEGE

door Silva Hagen Škoda

Kot večina narodov imamo tudi Slovenci bogato dediščino ljudskih pesmi in šeg. Ljudske pesmi so se prenašale iz roda v rod in so spremljale Slovence od rojstva do smrti. Mnoge med njimi so bile zložene za določene priložnosti kot bistveni del šeg. Vendar pa se običaji zaradi gospodarskega in družbenega razvoja spreminjajo ali celo izumirajo. Pred drugo svetovno vojno je bilo petje ljudskih pesmi sestavni del družabnega življenja in hkrati tudi zabava. Druga svetovna vojna je tista prelomnica v zgodovini, ki je bistveno vplivala na način življenja na Slovenskem kakor tudi na slovensko ljudsko izročilo. Povojne generacije ljudskega izročila ne poznajo več iz lastnih izkušenj. Vendar pa so ljudske pesmi in običaji del dediščine slovenske kulturne preteklosti in imajo globok pomen tako za kulturo, kot tudi za identiteto slovenskega naroda. Ravno zato, pa tudi ker domače pesmi že od nekdaj združujejo ljudi, se je redakcija Lipe odločila, da vam bo v naslednjih številkah predstavila del starih slovenskih šeg ter ljudskih pesmi.

Podoba ljudske pesmi

Že od nekdaj so ljudske pesmi spremljale Slovence ob vsakdanjem delu ali praznovanju. Nekatere pesmi so bile zložene za določene priložnosti kot del delovnih ali koledarskih šeg, druge pa so bile namenjene življenjskim mejnikom (svatba, smrt). Med ljudskimi pesmimi je veliko ljubezenskih, vojaških ter pivskih pesmi. Ni je priložnosti za katero Slovenci ne bi imeli primerne pesmi.

Slovenske pokrajine se med seboj razlikujejo po ozemeljskih značilnostih. Ravno tako so tudi slovenske pesmi pokrajinsko različne. Na Dolenjskem in v podnožju Kamniških planin je veliko pripovednih pesmi, na Štajerskem pa so razširjene spominske pesmi za nesrečno umrli. Stare kresne kolednice so značilne za Belo krajino, na Gorenjskem in Koroskem pa prevladujejo fantovske (=ljubezenske) pesmi ter poskočnice.

Ljudske pesmi so odsev vsakdanjosti človeka. Lahko so vesele, razposajene, šaljive, otožne ali resnobne. Zložene so v ljudski govoricni in polni prispodob. Ljudski pevci včasih niso začeli peti vsi hkrati. Najprej je začel tisti, ki je pel naprej. Ostali pevci so vpadali, kadar se jim je zdelo primerno.

Le nekaj slovenskih ljudskih pesmi izvira iz srednjega veka. Večina jih je nastala v 18., 19. stoletju, nekaj v začetku 20. stoletja. Tudi med drugo svetovno vojno je bilo zloženih kar nekaj ljudskih pesmi.

Po obliki so slovenske ljudske pesmi večinoma kitične. Najbolj običajana je štirivrstična kitica. Pesmi, ki so se ohranile v posameznih verzih drug za drugim, kakor tudi v dvo- ali trivrstičnih kiticah, pripadajo starejšemu ljudskemu izročilu.

Rima v ljudski pesmi ni nujna in pri starejših pesmih je običajno ni.

Značilna oblikovna sestavina večine slovenskih ljudskih pesmi je refren na koncu vsake kitice.

Najkrajši verz v slovenski ljudski pesmi je četverec, najdaljši pa lirski deseterec (5/5). Značilen slovenski ljudski verz je tridelni osmerec (3/2/3).

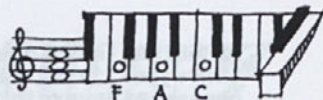
Melodije slovenskih ljudskih pesmi so nasplošno preproste, pri najstarejših so sestavljene le iz nekaj tonov. Med značilnosti slovenske ljudske pesmi sodi večglasno petje.

1. Fantovska skupnost in vasovanje

Do druge svetovne vojne je bilo družabno življenje po slovenskih vaseh več ali manj povezano z različnimi šegami in se je odvijalo v skladu z nenapisanim izročilom. Pri tem je igrala vodilno vlogo fantovska skupnost. Le tisti fant, ki je bil sprejet v fantovsko družščino, je smel iti pet na vas, s fanti na ples, v gostilno ali vasovat. Sprejem fanta v skupnost je potekal na različne načine. Ponavadi so morali plačati za pijačo, pojesti nekaj soli ali popra, preskočiti mizo ter prestati krst z vinom. Šele ko je bil fant sprejet v skupnost, je veljal za odraslega. To mu je poleg pravice do sodelovanja pri vaškem družabnem življenju prineslo tudi dolžnost varovanja domačih deklet pred fanti iz drugih vasi. Če je fantovska skupnost zalotila tujega fanta pod oknom kakega dekleta, so ga natepli ali pa vrgli v vaško korito. Fantovska skupnost je bila tudi zadolžena za postavljanje mlajev ob praznikih in za 'šrango' pred nevestino hišo. Sicer pa so se fantje ob večerih, ponavadi ob sobotah, zbirali v središču vasi in skupaj peli. Povečini so peli ljubezenske pesmi, zato se je teh prijeló ime fantovske. Njihovo petje je bilo večglasno. Ponavadi je imela vsaka fantovska skupnost v naprej določeno začetno pesem. Ko so pozno v noč odpeli vse pesmi, so šli vasovat. Vasovanju so pravili tudi 'dekleta klicat' oz. 'dekleta zvati'. Dekle fantu ni takoj odprla okna. Pustila se je prositi in poslušala njegove ustaljene verze, s katerimi jo je nazadnje vendarle priklical. Marsikatera ljudska pesem pa razkriva, da včasih ni ostalo samo pri pogovoru med dekletom in njenim vasovalcem. Fantovske oz. ljubezenske pesmi spadajo med lirске pesmi, čeprav je v njih veliko propovednih sestavin. Prenekatero govorijo o prigodah in nezgodah fanta, ki po lestvi naskrivaj poskuša priplezati v sobo svojega dekleta. Tema so tudi slovo, nezvestoba, razočaranje v ljubezni ipd.

SLOVEENSE VOLKSLIEDEREN EN GEBRUIKEN

Als de meeste volkeren hebben ook wij Slovenen een rijk erfgoed aan volksliederen en oude gebruiken. De volksliederen gingen over van vader op zoon en vergezelden de Slovenen van de wieg tot het graf. Vele werden gedicht voor speciale gelegenheden en vormden een belangrijk deel bij verschillende gebruiken. Door economische en maatschappelijke ontwikkelingen veranderden de gebruiken of stierven uit. Vóór de tweede wereldoorlog speelde het zingen van volksliederen een belangrijke rol in het sociale leven. De tweede wereldoorlog was een breuk in de geschiedenis die een wezenlijke invloed had zowel op de leefwijze in Slovenië als ook op de Sloveense volksoverlevering. De naoorlogse generaties kennen de volksoverlevering niet meer uit eigen ervaring. Toch vormen volksliederen en oude gebruiken een belangrijk deel van het Sloveense culturele erfgoed en hebben ze een diepe betekenis zowel voor de cultuur alsook voor de identiteit van het Sloveense volk. Juist daarom, en ook omdat volksliederen mensen verenigen, heeft de redactie besloten in de komende Lipa's een aantal oude Sloveense gebruiken en volksliederen aan u voor te stellen.

Schets van het volkslied

Al van oudsher vergezelden volksliederen de Slovenen bij hun alledaagse bezigheden of bij feesten. Sommige werden gedicht voor speciale gelegenheden, andere waren bestemd voor belangrijke gebeurtenissen in het leven (bruiloft, overlijden). Onder de volksliederen zijn veel liefdes-, soldaten- en drinkliederen. Voor elke gelegenheid hebben de Slovenen een passend volkslied.

Het karakter van het landschap in Slovenië verschilt per landstreek. Ook de volksliederen verschillen van streek tot streek. In Dolenjska en aan de voet van de Kamniške Planine zijn veel epische liederen, in Stiermarken zijn gedenkliederen voor een plotseling overledene verbreid. Karakteristiek voor Bela Krajina zijn oude midzomerliedjes, voor Gorenjska en Karinthië jongensliederen en vrolijke vierregelige liedjes.

Volksliederen weerspiegelen de dagelijkse bezigheden van de mens. Ze kunnen vrolijk, uitgelaten, humoristisch, treurig of ernstig zijn. Ze zijn gedicht in de volkstaal met gebruik van vele allegorieën. De volkszangers begonnen vroeger niet allemaal tegelijk te zingen. Na de voorzanger vielen de anderen op een gepast moment in.

Slechts een klein deel van de Sloveense volksliederen is van middeleeuwse oorsprong. De meeste liederen ontstonden in de 18e, 19e eeuw, sommige in het begin van de 20e eeuw. Ook tijdens de tweede wereldoorlog werd een aantal volksliederen gedicht.

De meeste Sloveense volksliederen zijn in coupletten verdeeld. Het meest gangbare couplet is dat van vier regels. Lieder die door afzonderlijke verzen -het ene na het andere- gevormd zijn, of die uit coupletten van twee à drie regels bestaan, horen bij de oudere volksoverlevering.

Het volkslied hoeft niet noodzakelijk te rijmen. De oudste volksliederen zijn meestal rijmloos.

Typische kenmerk van het Sloveense volkslied is het refrein aan het eind van elk couplet.

In het algemeen zijn de melodieën van volksliederen eenvoudig. De melodieën van de oudste volksliederen bestaan slechts uit een gering aantal tonen. Een belangrijke kenmerk van het Sloveense volkslied is het meerstemmig zingen.

De jongenskring en het 'venstervrijen'

Tot de tweede wereldoorlog ging het sociale leven in de Sloveense dorpen min of meer gepaard aan verschillende gebruiken en verliep het volgens ongeschreven overlevering. Daarbij speelde de jongenskring de leidende rol. Alleen een jongen die lid was van de jongenskring mocht meezingen in het dorp, gaan dansen, de kroeg bezoeken of gaan 'venstervrijen'. De opname van een jongen in de jongenskring verliep op verschillende manieren. Meestal moest hij een rondje geven, wat zout en peper opeten, over een tafel kunnen heenspringen, en een doop met wijn doorstaan. Pas als een jongen lid was van de kring, werd hij voor vol aangezien. Naast het recht om mee te doen aan het sociale leven in het dorp hadden de leden van de jongenskring de plicht meisjes uit hun dorp voor jongens uit naburige dorpen te behoeden. Mocht de kring een vreemde jongen onder het raam van één van de meisjes betrappen, werd hij geslagen of in de trog met drinkwater voor dieren gegooid. Een andere verplichting van de jongenskring was het opzetten van meibomen voor feestdagen en het plaatsen van een 'afsperring' voor het huis van de bruid. Jongens verzamelden zich 's avonds -meestal op zaterdag- in het centrum van het dorp en zongen samen. Hun zang was meerstemmig. De jongens zongen vooral liefdesliederen; daarom worden deze vaak ook jongensliederen genoemd. Meestal had iedere jongenskring één vooraf afgesproken openingslied. Als ze diep in de nacht klaar waren met alle liederen, gingen ze 'venstervrijen'. Venstervrijen is 's nachts onder het raam van het meisje staan, haar roepen, en proberen door het raam haar kamer in te kruipen. Het meisje deed het raam niet meteen open. Ze liet zich eerst langdurig verzoeken en luisterde naar de gebruikelijke versier-verzen van de jongen. Menig volkslied laat doorschemeren dat het soms niet alleen bij een gesprek tussen het meisje en haar aanbieder bleef.

Vele jongensliederen spreken over belevenissen en ongelukjes van een jongen die probeert met behulp van een ladder stiekem in de kamer van zijn meisje te komen. Andere hebben als thema afscheid, teleurstelling in de liefde, ontrouw ... Ondanks het feit dat jongensliederen veel verhalende elementen hebben vallen ze onder de lyrische liederen.

Vir/bron: Pesmi in šege moje debele, DJS, 1987

DEKLE V ZELENUMU VRTU STOJI (Štajerska)

♩ = ca. 168

Dekle vze le-nemu vr-tu sto-ji, fán-tič gre mí-mo pa
se jí sme-ji: Tr-gaj mi ró-ži-ce, delaj mi puš-elček,
če si še de-kle za mé!

1. Dékle v zelenemu vrtu stoji,
fántič gre mímo pa sé jí smejí:
Trgaj mi róžice,
délaj mi pušelček,
če si še dékle za mé!
2. Jáz pa že róžic natrganih mám,
pušelec bi délala, pá ga ne znám.
Žíde kupíla bom,
pušelec povíla bom,
prídi si, fántič, ponj sám!
3. Fántič pa príde pod ókence stát,
dékle mu nóče odgóvora dát.
Čákaj me ljúbica,
tí se boš jókala,
jáz se bom tébi smejáv!

POJDMO NA ŠTAJERSKO

(Štajerska)

$\text{♩} = 180$

Pojdmo na Štajersko, gledat kaj delajo,
gledat kaj delajo ljubice tri.

The image shows two staves of musical notation. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The music is in 2/4 time with a tempo of 180. The lyrics are written below the notes.

1. Pójdmo na Štájersko, glédat kaj délajo, glédat kaj délajo ljúbice trí.
2. Prva je kúharca, drúga je kélnarca, trétja je ljúbica mójga srcá.
3. Prva mi jésti da, drúga mi píti da, trétja me v kámrico svójo peljá.
4. Kúeni bom hódiv jest, kúdrúgi bom hódiv pit, kútrétji bom hódiv si síce hladít.

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA

(Dolenjska)

$\text{♩} = 132$

1. Mo-ja de-kle je še mlada, o-ja, mo-ja de-kle je še mlada, o-ja,
mo-ja de-kle je še mlada, o-ja. ko-maj stára šestnajst lét, ko-maj stára šestnajst lét.

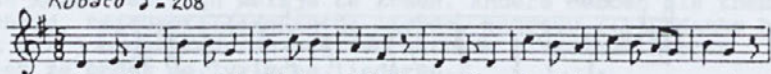
The image shows two staves of musical notation. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. The music is in 2/4 time with a tempo of 132. The lyrics are written below the notes.

1. Mója dékle je še mláda, ojá, mója dékle je še mláda, ojá, mója dékle je še mláda, ojá, kómaj stára šestnajst lét, komaj stára šestnajst lét.
2. Sé štir léta jo bom čakav, ojá, sé štir léta jo bom čakav, ojá, sé štir léta jo bom čakav, ojá, dá bo stára dváset lét, da bo stára dváset lét.

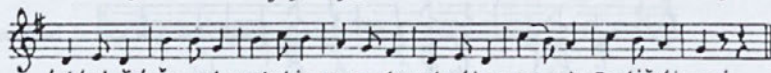
KO BI JAZ VEDELA

(Dolenjska)

Rubato ♩ = 208

1. *Ko bi jaz vedela, kjé je moj ljubi, pa bi mu ku-pi-la sama za svoje:*

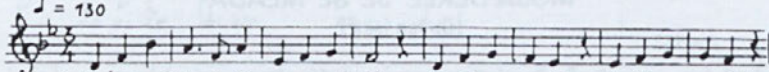
laj-bal-ček za metav, da bi se spametvav, ko bi ga no-siv fantič ti moj.

1. Kó bi jaz védela,
kjé je moj ljúbi,
pá bi mu kúpila
sáma za svóje:
lájbalček žámetav,
dá bi se spámetvav,
kó bi ga nósiv
fántič ti mój.

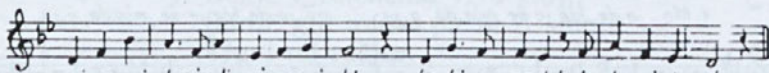
2. Kó bi jaz védela,
kjé je moj ljúbi,
pá bi mu kúpila
sáma za svóje:
hláčice jérhaste,
z.žído preštépane,
dá bi jih nósiv
fántič ti mój.

VSÍ SO PRIHAJALI

♩ = 130

1. *Vsi so pri ha ja li, nje ga ni blo, ko bi on vedel, ko bi on vedel,*

vsi so pri-ha-je-li, njega ni blo, ko bi on vedel, ka ko mje hu-do.

1. Vsi so prihájali,
njéga ni bló,
kó bi on védel,
kó bi on védel,
vsi so prihájali,
njéga ni bló,
kó bi on védel,
kakó m_je hudó.

2. Zvézdice só prišle,
lúnca je blá,
jáz sem pa jókala
sáma domá.

3. Drúge podájale
fántom roké,
jáz pa točila
grénke solzé.

4. Fántič pa príšel bo,
stísnil rokó,
préc bo ozdrávljeno
sríce bolnó.

SINOČI SEM NA VASI BIL

(Gorenjska)

1. Si - no - či sem na va - si biv, na o - no stran po - to - ka,
 sli - šav sem en mi - li glas, se moja de - kle jo - ka.

1. Sinóči sem na vási biv,
na óno stran potóka,
slíšav sem en míli glas,
se mója dekle jóka.	4. Méne glavca né boli,
jaz nísem nič bolána,
méne pa srcé boli,
k,sem od tébe zapeljána.
2. Zakáj se jokaš, dékle ti,
sáj si sama kríva,
s, méla fanta zvéstega,
zakáj s,ga zapustíla.	5. Zibelka je vrézana
iz jávorjevga lésa,
tí boš sinčka zíbala
iz mójega telésa.
3. Dékle, kaj pa téb fali,
bárva ni ta práva,
ál tebe glavca boli,
ál, s tako bolána?	6. Brézov les je lépo bev,
pérje ma zeléno,
lédek stan je rés vesev,
če jé dekle pošténo.

$\text{♩} = 100$ NOCOJ, PA OH NOCOJ

1. No - coj, pa oh no - coj, ko me sec svetil bo,
 bo k me - ni lju - bi moj pri - šel je máš slo - vo.

- Nocój, pa óh nocój,
ko mésec svétíl bó,
bo k, méni ljúbi mój
prišél jemát slovó.
- Klobúk imá na gláv,
za njím pa lístek bév,
pa lístek táko práv,
da césar gá bo vzév.
- Ne jókaj ljúbicá,
ne záli mí srcá,
čez krátkih sédem lét
se bóva vídla spét.

DE SLOVENEN HEBBEN IN DE NAAM VAN HUN HOOFDSTAD HET WOORD LIEFDE VERWOVEN

Zij hebben haar Ljubljana genoemd, dat lijkt op het woord "ljubljená", de geliefde.

Lieflijke, doch zeer vitale Europese stad, halfweg tussen de Middellandse Zee en de Alpen. Het is geen toeval, dat de langste wegen door Ljubljana de namen van Wenen en Triëst dragen. Op het punt van samenkomst van twee culturen is hier een rijke traditie ontstaan, die de stad vaart heeft gegeven. Hier wonen creatieve en gelukkige mensen.

Ljubljana is een van de weinige Europese steden, waar men vanuit zijn hotelraam met het blote oog het aardigste restaurant kan zien, dat men zich denken kan. Vindt U het fijn, om rustig van Uw ochtendkoffie te nippen aan de oever van de rivier, die door de stad slingert, tegelijkertijd genietend van het gezicht op de oude stadskern, nog half slapend aan de voet van het machtige kasteel, dat boven de stad troont? Houdt U van een vlot middagmaal in het centrum van de stad, gemakkelijk en al van verre te herkennen aan de hoog boven de huizen uitstekende wolkenkrabber "Nebotičnik?" En 's avonds, zoudt U niet graag alle heerlijkheden uit de traditionele Sloveense keuken willen proberen in één van de, romantisch tussen de nevelslierten van het moerasachtige gebied aan de rand van de stad gelegen eethuizen?

En als U dan de volgende dag, na het succesvolle afsluiten van Uw zakengesprek, de telefoon even laat rusten, kunt U zich ter plaatse overtuigen van de levendige handelsgeest in de Sloveense hoofdstad. Misschien neemt U deel aan één van de vele kongressen, waaraan het kongrescentrum Cankarjev dom zijn bekendheid te danken heeft, of werd U

aangetrokken door de vakbeurzen, die op het tentoonstellingsterrein Razstavišče worden gehouden. Hoe dan ook, vergeet niet, dat het de kleine details zijn, die de ware zakenman doen herkennen. Slenter daarom door de binnenstad, over de markt, een blijvende herinnering overhoudend aan deze kleurige, fleurige en drukke koopmansgeest, en koop daar een fris en exotisch ruikend builtje versgeplukte kruiden, zulke kunt U nergens anders ter wereld krijgen!

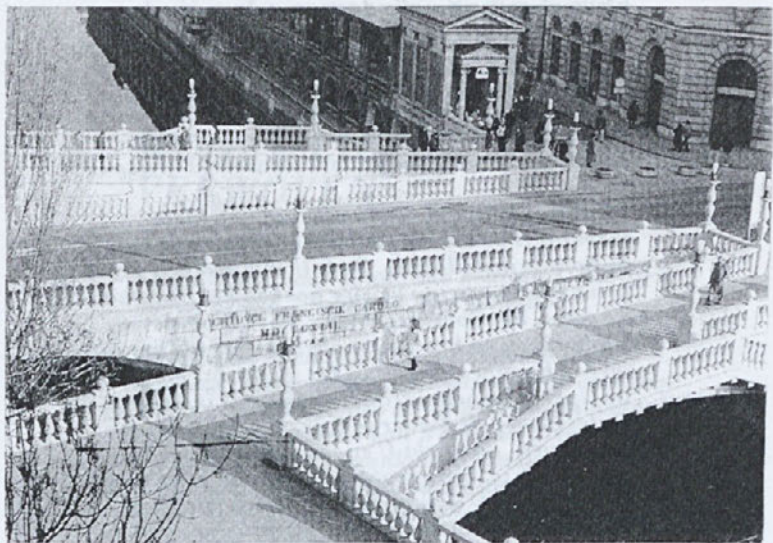
Aantrekkelijk in een hoofdstad van klein formaat is de onvoorstelbare concentratie van nationale instellingen. Stelt U zich een vrij groot plein voor, waar op de vier hoeken het Nationaal Theater, het Concertgebouw, de Nationale Bibliotheek en het Nationale Museum als het ware op een hoopje aantreft... Zet nu op dat plein nog de Opera, de belangrijkste kulturele instelling, de Galerij voor de Moderne Kunst en een aantal bioskopen, dan hebt U er een idee van, wat Ljubljana is, één groot plein met van alles erop! Alleen vindt U dan in de vele zijstraatjes nog méér: privé kunstgalerijen, straatconcerten en experimenteel theater. Ljubljana, kulturele hoofdstad!

Joggen in de vroege ochtend breng U voor U het beseft in het Tivoli-park, de longen van deze stad, en verder naar het bos op de heuvel Rožnik - neem tijd om even van het uitzicht te genieten! - en Uw avondwandeling gaat onvermijdelijk in de richting van de poëtische, in terrassen uitgevoerde oever van de rivier Ljubljanica, onder de laag neerhangende takken van treurwilgen op de punt - "Špica". Daar tussenin hebt U de gehele dag tot Uw beschikking: zwemmen, paardrijden, tennis, even naar één van de zo nabije ski-terreinen of naar de kust, ook al niet ver weg, misschien ook een vlucht met een deltaxvlieger of een ballon? Ljubljana is een stad, waar U zich steeds "in goede Vorm" voelt!

BEZICHTIGING VAN DE STAD

Groepen en geïnteresseerde individuele toeristen kunnen deelnemen aan stadsbezoeken onder vakkundige leiding (Barok in Ljubljana, het Ljubljana van Plečnik enz.). In juli, augustus en september is er iedere dag om 17.-uur een 2-3 uur durende voettocht door de stad met Sloveense en Engelse uitleg. In augustus ook in het Italiaans.

Inlichtingen: TIC, Mačkova 1, tel. 1330 111, fax 1330 244

Tromostovje

Fontein van Robba

Ursulinenkerk

KULTURELE EVENEMENTEN

Ljubljana is een stad van muziek, beeldende kunst en theater. Er gebeurt heel wat, en U mag zeker niet het volgende missen:

Internationaal Zomerfestival (juli-augustus) • Internationale Biennale van Grafische Kunst - ieder jaar met een oneven jaartal (juni-september) • Zomer in de oude binnenstad (juli-augustus) • Andere Geluiden (eind mei) • Jazz Festival • Tentoonstellingen, concerten, opera, schouwburg, poppentheater, folkloristische voorstellingen door bekende Sloveense en buitenlandse zang- en dansgroepen. Voorts worden er regelmatig andere uitgelezen optredens en kunstprogramma's georganiseerd door de vele kunstinstellingen, die de stad rijk is. Alleen al in het Cankarjev dom - Kongreshal en Kulturcentrum, vinden in de loop van het jaar ongeveer 800 culturele evenementen plaats. Het Theater-, concert- en operaseizoen duurt van september tot juni, en in de zomermaanden leeft de stad bijzonder intensief in het teken van de internationale zomervoorstellingen.

HANDIG OM TE WETEN

Tijd: Middeleuropese tijd, die 's zomers een uur vooruit wordt gezet.

Bijzondere telefoonnummers

113 - Politie

112 - Brandweer

112 - Eerste Hulp

981 - Algemene inlichtingen

987 - Wegenwacht

9700, 9701, 9702, 9703, 9704, 9705, 9706, 9707, 9708, 9709 - Taxi

1330 111 - Toeristische Inlichtingendienst

☎ Slovenija +386

☎ Ljubljana (0)61

Geldeenheid: Tolar (SIT)

Feestdagen: 1 en 2 januari, 8 februari, Paasmaandag, 27 april, 1 en 2 mei, 25 juni, 15 augustus, 31 oktober, 1 november, 25 en 26 december

Samengesteld door **Marjeta Tomšič**

Bron: Wat een verrassing - Ljubljana - hoofdstad van Slovenië:
prospect uitgegeven door De stad Ljubljana, Secretariaat voor
Tourisme.

Dragi otroci!

Redakcija Lipe se je odločila, da bo v vsaki številki nekaj strani namenila tudi vam. Tokrat vam bomo predstavili nekaj družabnih igric, ki se jih boste med počitnicami lahko igrali s svojimi prijatelji ter si z njimi krajšali dolge poletne dni. Večina teh igric obstaja že od nekdaj in so se jih verjetno pred leti igrali tudi vaši starši. Tisti med vami, ki pa so ljubitelji rebusov, pa naj hitro pogledajo na stran 30. Če vsaj malo obvladate slovenski jezik, potem vam rebus verjetno ne bo povzročal težav. Sicer pa vam lahko priskočijo na pomoč mamice in očki. Vsekakor pa bi bila redakcija Lipe zelo vesela vaših idej za otroški kотиček, kakor tudi pisem z opisom vaših počitniških dogodivščin.

Družabne igrice za tople dni

Škarjice brusit

V tej igri lahko sodeluje veliko število otrok. Vsak otrok naj stoji ob drevesu ali kakem drugem znamenju, ki označuje njegovo mesto. En otrok hodi naokrog in brusi kazalec ob kazalec ter sprašuje: "Ali pri vas brusite škarje?" Vsak otrok odgovarja: "Ne, pri nas ne, pri tistih." Iskalec še naprej brusi škarje in gre tja, kamor so mu pokazali, medtem pa drugi otroci zamenjajo svoja mesta. Če iskalec najde pristoječe mesto, je rešen in mora namesto njega iskati brusilca škarij tisti, ki je ostal brez svojega mesta.

Mati, koliko je ura?

Na tla se nariše črta, otroci pa se postavijo za njo. Otrok, ki igra mater, se oddalji nekaj metrov od ostalih otrok. Otroci ga sprašujejo: "Mati, koliko je ura?" Otrok-mati jim odgovarja: "Dva žabja, pet mišjih, tri slonje...", kolikor pač hoče. Otroci morajo sedaj narediti toliko korakov primernih velikosti za žabo, miš, slona itd., kolikor jim mati pač dovoli. Tisti otrok, ki prvi pride do matere, je zmagovalec in postane sam mati.

Odbijanje

Dva otroka držita v rokah brisačo. Nanjo položita žogo ter jo nato z natezanjem brisače odbijeta, drugi par otrok pa naj jo pravitako z brisačo poskuša ujeti.

Prstan deliti

Otroci sedijo v vrsti in sklenejo dlani. En otrok ima v svojih sklenjenih dlaneh prstan, kamenček ali kaj drugega. Pri vsakem otroku se dotakne njegovih dlani ter reče: "Prstan ti dajem, dobro ga skrij!" Vsi otroci se delajo, da so prstan dobili. Otrok, ki ni sodeloval pri deljenju prstana, mora sedaj ugotoviti, kdo je prstan dobil. Če ugame, lahko v naslednji igri sam deli prstan; tisti, ki je do sedaj delil prstan, pa se vsede k drugim v vrsto.

Tarča

En otrok je tarča in je s hrbtom obrnjen proti drugim. Ti z žogo ciljajo vanj. Otrok-tarča mora ugotoviti, kdo ga je zadel. Če ugame, se lahko pridruži ostalim, strelec pa postane sam tarča.

Na zdravje

Otroci se razdelijo v dve skupini. Prvi v skupini dobi v roke kozarec do vrha poln vode. Sedaj mora teči od starta do nekega v naprej določenega cilja ter nazaj in preliti vodo v kozarec otroka, ki je stal v vrsti za njim. Zmaga tista skupina, ki ima na koncu v kozarcu največ vode.

Volk, koliko je ura?

En otrok je volk, drugi pa so zajčki. Zajčki ga dražijo: "Volk, si kaj lačen? Volk, kdaj boš jedel?" Volk odgovarja: "Čez dve uri!", "Ob treh!" Ko pa zavpije "Zdaj!", se požene v tek. Tisti, katerega volk ujame, je v naslednji igri sam volk.

Beste kinderen,

De redactie van Lipa heeft besloten om in elk nummer ook enige pagina's aan jullie te wijden. Deze keer willen wij je kennis laten maken met een aantal gezelschapsspelletjes die je tijdens de vakantie met vriendjes kunt spelen. Je zult zien dat met deze spelletjes de lange zomerdagen veel korter worden. De meeste van deze spelletjes bestaan al lang. Je ouders hebben ze waarschijnlijk vroeger ook gespeeld. Wie een liefhebber van rebusen is, moet gauw op bladzijde 30 kijken. Als je een beetje Sloveens kent zul je geen problemen hebben met de oplossing; anders moeten de mama's en papa's maar even helpen. Iets anders, luister: de redactie van Lipa zou heel blij zijn met ideeën van jullie voor het Kinderhoekje, en ook met brieven over belevenissen tijdens de vakantie.

Gezelschapsspelletjes voor warme dagen

Schaartje slijpen

Aan dit spel kan een groot aantal kinderen meedoen. Ieder kind moet naast een boom of naast een ander voorwerp staan. Dat is op dat moment zijn plaats. Eén kind loopt rond, 'slijpt' met de ene wijsvinger de ander wijsvinger en vraagt: "Slijpt men bij u scharen?" Het kind antwoordt: "Nee, niet bij ons, die daar doen het." De zoeker gaat door met 'scharen' slijpen en gaat daarheen, waar hij heen gestuurd werd. Intussen veranderen de kinderen van plaats. Als de zoeker een vrije plek vindt, is hij bevrijd. Dan is het degene die zijn plek kwijtraakte, die de nieuwe zoeker is, en die verder moet met zoeken naar de scharenslijper.

Moeder, hoe laat is het?

Iemand tekent op de grond een lijn en de kinderen gaan daar achter staan. Het kind, dat de rol van de moeder speelt, loopt enige meters van de kinderen weg. De kinderen vragen: "Moeder, hoe laat is het?" Moeder antwoordt: "Twee kikkerstappen, vijf muizestappen, drie olifantestappen," of wat ze maar wil. De kinderen moeten nu stappen maken, zoals een kikker, muis of olifant die maakt, en wel precies zoveel als van de moeder mag. Degene die als de eerste bij de moeder komt is de winnaar en wordt zelf moeder.

Bal gooien

Twee kinderen houden een handdoek in de handen. Daar óp leggen ze een bal en die gooien ze omhoog. Een ander tweetal kinderen moet nu proberen de bal te vangen, ook met een handdoek.

Ring uitdelen

Kinderen zitten in een rij met gevouwen handen. Één kind heeft in zijn gevouwen handen een ring, steentje of iets anders. Hij raakt de handen van ieder kind aan en zegt: "Ik geef je een ring, verstop hem goed." Alle kinderen doen nu net alsof ze de ring hebben gekregen. Een kind dat niet meedeed bij het uitdelen van de ring, moet nu erachter komen, wie hem heeft. Als hij het raadt mag hij zelf in het volgende spel de ring uitdelen.

Doelwit

Één kind is het doelwit en staat met zijn rug naar de andere kinderen gekeerd. Die hebben een bal en proberen hem te raken. Speler-doelwit moet vaststellen, wie hem geraakt heeft. Lukt het hem, dan mag hij met de anderen meedoen en wordt degene die hem geraakt heeft zelf doelwit.

Proost

De kinderen verdelen zich in twee groepen. De eerste in de groep krijgt een glas tot aan de rand gevuld met water. Nu moet hij lopen vanaf de start tot een bepaalde finish en terug en het water overgieten in het glas van het kind dat achter hem in de rij stond. De groep, die aan het eind het meeste water in het glas heeft, is de winnaar.

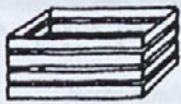
Wolf, hoe laat is het

Een kind is de wolf, de andere zijn haasjes. De haasjes plagen de wolf: "Wolf, heb je honger? Wolf, wanneer ga je eten?" De wolf antwoordt: "Over twee uur!", "Om drie uur!" Als de wolf roept "Nu!", begint hij te lopen. Degene die door de wolf gepakt wordt speelt zelf voor de wolf in het volgende spel.

Vir/bron: Novi kratkočasnik, Založba Harlekin Kamnik, 1997

Rebus

Z=J

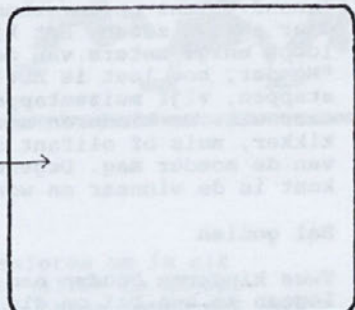

1 2 3 4 5

O=L

1 2 3

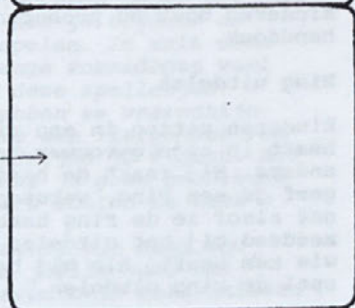
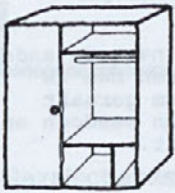
S=M

1 2 3 4

1 2 3 4 5

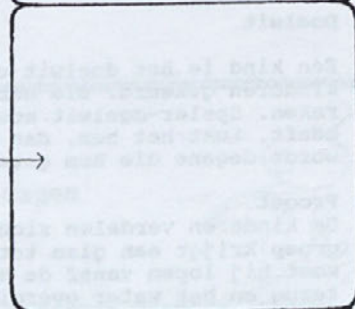

1 2 3 4 5

S=C

1 2 3

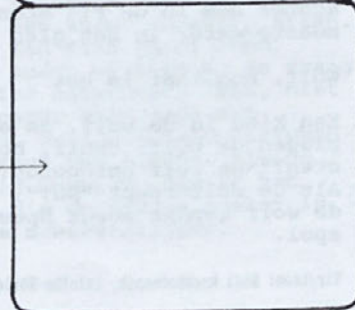

1 2 3 4

V=R

1 2 3 4

KUHAJMO Z BOJANOM

Škampi kot brodet

Poletje je pred vrati, če pa pogledamo skozi okno, smo naenkrat prepričani, da smo, če že ne sredi zime, pa vsaj nekje na začetku pomladi.

Ker pa se mnogi bralci naše Lipe že pripravljajo na dopust (v Sloveniji), Vam priporočam, da še pred dopustom vsaj enkrat pripravite škampe po tem receptu. Ko jih boste jedli, se boste počutili kot na dopustu - morda v starem Piranu, Izoli ali pa kje drugje na Primorskem.

Za ta recept potrebujemo:

- škampe (za dve osebi 1/2 kg)
- olivno olje
- eno čebulo
- eno pločevinko paradižnika v kockah
- česen, peteršilj
- črno vino
- drobtinice
- poper in sol

Očiščene škampe položimo v kozico z mrzlim olivnim oljem. Dodamo seseklano čebulo, paradižnikove kocke, sesekljan česen in peteršilj; malo solimo in po okusu popoprano. Kozico pokrijemo in na malem ognju dušimo približno 15 do 20 minut. Nazadnje prilijemo malo črnega vina. Brodet lahko po želji zgostimo z drobtinami, prepraženimi na olju.

Želim Vam dober tek in prijeten dopust.

KOKEN MET BOJAN

Scampi als brodet

De zomer staat voor de deur, maar als we door het raam kijken zouden we zweren dat we, zo al niet in hartje winter, dan toch pas ergens aan het begin van de lente zijn.

Veel lezers van onze Lipa zijn al voorbereidingen aan het treffen, om op vakantie (naar Slovenië) te gaan. U wellicht ook. Dan raad ik u aan om tenminste één keer voor vertrek deze scampi te bereiden. Als u ze proeft krijgt u vast en zeker het vakantiegevoel, dat u al ergens in het oude Piran bent, of in Izola, of misschien elders in Primorska.

Voor dit recept hebben we het volgende nodig:

- scampi (voor twee personen 1/2 kilo)
- olijfolie
- een ui
- een blik tomatenblokjes
- knoflook, peterselie
- rode wijn
- paneermeel
- peper en zout

De schoon gemaakte scampi leggen we in een pan met koude olijfolie. We voegen de gesnipperde ui toe, en de tomatenblokjes, geperste knoflook en gehakte peterselie. Zout en peper naar smaak. Nu het deksel op de pan en op een laag vuur 15 à 20 minuten stoven. Als de 'brodet'(saus) bijna klaar is, doe dan een beetje rode wijn erbij.

Om uw brodet wat dikker te maken kunt u een beetje paneermeel in twee eetlepels olie aanbraden en door de brodet roeren.

Ik wens u smakelijk eten en een prettige vakantie.

Bestuur

Voorzitter

Stian Krook
Doelengracht 4E
2311 VM Leiden
☎ 071-5144939

Vice-voorzitter

Bojan Gorički
Beethovenstraat 19
4536 AC Terneuzen
☎ 0115-613722

Secretaris

Walter Brill
Teldersweg 185
3052 TG Rotterdam
☎ 010-4613212

Lid

Vesna Marolt
Van Helt Stocadestraat 22-1
1073 JD Amsterdam
☎ 020-6754640

Medewerkster redactie

Irena Vreček
Teldersweg 185
3052 TG Rotterdam
☎ 010-4613212

Penningmeester

Siem Edink
Otterlaan 13
2623 CV Delft
☎ 015-2562010

Medewerkster secretariaat

Irena Vreček
Teldersweg 185
3052 TG Rotterdam
☎ 010-4613212

Redactie Lipa

Silva Hagen Škoda
Leeuweriklaan 11
4005 ET Tiel
☎ 0344-622414

Medewerker redactie

Jan Bongenaar
Geldropseweg 2 B
5611 SH Eindhoven
☎ 040-2940666

Veleposlaništvo Republike Slovenije:
Ambassade van de Republiek Slovenië:

Louizalaan 179 / Av. Louise 179
1050 Brussel / 1050 Bruxelles
☎ 0032 - 2 - 646 90 99

Konzularno predstavništvo Slovenije na Nizozemskem:
Honorair Consul van Slovenië in Nederland:

Kneuterdijk 2
2514 EN Den Haag
☎ 070 - 3639907

Voortaan zult u op deze plaats een advertentie aantreffen van:

ADRIA

ADRIA AIRWAYS
THE AIRLINE OF SLOVENIA

*Amsterdam Barcelona Copenhagen
Frankfurt London Moscow Munich Paris
Sarajevo Skopje Split Tel Aviv Tirana
Vienna Zurich*

